

[Time: 3 Hours]

[Marks:70]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory .
  2. All question carry equal marks.

Q 1 State the importance of animal husbandry in agriculture and rural development.

OR

Explain the importance of 'goat and sheep rearing in rural development with its features.

Q 2 State the importance of poultry business in rural development

OR

Explain the concept of poultry and review the various essential factors of poultry business.

Q 3 What is meant by pisciculture ? Review the opportunities of pisciculture in rural area.

OR

Review the various processing method of fish and state its importance in rural development.

Q 4 Review the agro-allied activities in detail

OR

State in detail how the processing method on agro-allied product is important in the development of rural area ?

Q 5 Write short note (**Any two**)

- a Co-operative milk union
- b Importance of Dairy business
- c Fresh water fishery
- d Yard poultry

*****

[वेळ: ३ तास]

[गुण: ७०]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र १ शेती व ग्रामीण विकासामध्ये पशुपालनाचे महत्व विषद करा .
किंवा
शेळी व मेषपालनाचे वैशिष्ट्यांसह ग्रामीण विकासातील महत्व विषद करा .
- प्र २ ग्रामीण विकासामध्ये कुक्कुटपालन व्यवसायाचे महत्व विषद करा.
किंवा
कुक्कुटपालन संकल्पना स्पष्ट करून कुक्कुटपालन व्यवसायाच्या विकासामध्ये आवश्यक असणाऱ्या मुलभूत घटकांच्या आढावा घ्या.
- प्र ३ मत्स्यपालन म्हणजे काय ? मत्स्यपालनास ग्रामीण भागात असलेल्या संधीचा आढावा घ्या .
किंवा
माश्यांवरील (Fish) विविध प्रक्रियांचा आढावा घेवून त्याचे ग्रामीण विकासातील महत्व सांगा.
- प्र ४ शेती संबंधीत उद्योगांचा सविस्तर आढावा घ्या.
किंवा
शेती पूरक उद्योगांच्या उत्पादनांवरील प्रक्रिया ग्रामीण विकासाला चालना देण्यामध्ये कशी महत्वपूर्ण आहे ते सविस्तर सांगा.
- प्र ५ टिप लिहा. (कोणत्याही दोन)
अ. सहकारी दुग्ध संघ
ब. दुग्ध व्यवसायाचे महत्व
क. गोड्या पाण्यातील मासेमारी
ड. परस बागेतील कोंबडीपालन

*****